

บันทึกวิเคราะห์
สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติ
การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน
พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน
พ.ศ.

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช มาตรา ๔๙ บัญญัติให้พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ที่ดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือสื่อมวลชนอื่นมีเสรีภาพในการเสนอข้อมูลข่าวสารและแสดงความคิดเห็น โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้อาณัติของรัฐหรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ และให้มีกฎหมายว่าด้วยองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชน ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ มีมาตรการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชน ประกอบกับปัจจุบันการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีลักษณะเป็นพลวัตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่งผลให้สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์สังคม และการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนสามารถส่งผลกระทบต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวาง ซึ่งที่ผ่านมาผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน องค์กรสื่อมวลชน และองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนได้มีการกำหนดมาตรการในการกำกับดูแลตนเองทางจริยธรรม แต่ไม่ประสบความสำเร็จและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรกระบวนการกำกับดูแลสื่อมวลชนขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนอย่างแท้จริง ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ ตลอดจนการกำกับดูแลตนเองทางจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐาน ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลสื่อมวลชน และมีมาตรการที่เป็นธรรมในการคุ้มครองประชาชนจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างเป็นรูปธรรม และมีองค์กรที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ สาระสำคัญโดยภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดโครงสร้างของกฎหมายโดยมุ่งเน้นให้มีการจัดตั้ง “สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” เป็นองค์กรหลักที่จะทำหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชน ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชนตามที่ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช กำหนดไว้ โดยมีหลักการสำคัญให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเป็นองค์กรกลางในการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการกำกับดูแลตนเองของสื่อมวลชนในทุกลำดับชั้นอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการกำกับดูแลตนเอง

ของผู้ประกอบวิชาชีพโดยองค์กรสื่อมวลชนในระดับต้น และการกำกับดูแลกันเองโดยองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนในระดับที่สอง

ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติประกอบด้วยสมาชิกซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่สมัครใจเข้าเป็นสมาชิกและต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติจะเป็นผู้ออก “ใบรับรองสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” ให้แก่องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนดังกล่าวเมื่อได้จดทะเบียนเป็นสมาชิกแล้ว ดังนั้น การดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัตินี้จะครอบคลุมเฉพาะองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิก รวมถึงองค์กรสื่อมวลชนและผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่ได้รวมตัวกันเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นเท่านั้น โดยองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนดังกล่าวจะเป็นผู้ออก “ใบรับรองผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน” ให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น

ดังนั้น หากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน หรือองค์กรสื่อมวลชนที่มีความประสงค์จะเข้าเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ จะต้องรวมกลุ่มเป็นองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน และต้องปรากฏคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖ แห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ กล่าวคือ ต้องมีการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนบังคับใช้เป็นการภายใน มีหลักฐานเชิงประจักษ์ในการบังคับใช้มาตรฐานจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และมีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและองค์กรสื่อมวลชนในแขนงต่าง ๆ ทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค หรือจังหวัด และส่งเสริมกลไกการกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมสื่อมวลชนให้มีความเข้มแข็ง โปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน

๒.๑.๑ กลไกการดำเนินงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

เพื่อให้การดำเนินงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน องค์กรสื่อมวลชน และองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่จะจัดตั้งขึ้นหรือรวมกลุ่มกันในอนาคตทั้งในระดับประเทศ จังหวัด หรือภูมิภาคที่ประสงค์จะเป็นสมาชิกตามร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเป็นอิสระในการนำเสนอข่าว และแสดงความคิดเห็นได้อย่างแท้จริง และมีการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนโดยตระหนักถึงมาตรฐานทางจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อมิให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนใช้เสรีภาพเกินขอบอำนาจของกฎหมาย อันอาจส่งผลกระทบต่อสาธารณชนและละเมิดสิทธิของประชาชนที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองคุ้มครองไว้ ตลอดจนให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในกฎหมายเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชน การส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน การรวมกลุ่มของสื่อมวลชนและการให้คุณค่าแก่การกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมสื่อมวลชน ผ่านกลไกการดำเนินงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ และคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มีคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ กรรมการซึ่งสรรหาจากรายชื่อผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนที่องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนเสนอ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสรรหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านนิติศาสตร์ วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน ด้านสังคม ด้านอื่น ๆ และกรรมการผู้แทนผู้บริโภค จำนวนทั้งสิ้น ๑๕ คน (มาตรา ๑๙)

อำนาจหน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ (มาตรา ๒๖)

๑. กำหนดมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชน เพื่อให้การประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน มีมาตรฐานทางจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับ และให้มีกลไกการส่งเสริมจริยธรรมสื่อมวลชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชนที่คณะกรรมการจะกำหนดนั้น ต้องมีเรื่องอย่างน้อยตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๗

๒. ส่งเสริมจริยธรรมให้แก่สมาชิกในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน โดยการ จัดฝึกอบรม หรือสัมมนา หรือศึกษาดูงาน หรือดำเนินการอื่นใด และสนับสนุนให้สมาชิกดำเนินการ ดังกล่าว ให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพและองค์กรสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกของตน เพื่อให้สมาชิกมีอุดมการณ์ ร่วมกันในการประกอบวิชาชีพในการคำนึงถึงจริยธรรม จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

๓. ส่งเสริมการรวมกลุ่มและการกำกับดูแลกันเองขององค์กรสื่อมวลชนและองค์กรวิชาชีพ สื่อมวลชนในระดับชาติ ภูมิภาค หรือจังหวัด

๔. พิจารณาเรื่องร้องเรียนในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ตามมาตรา ๔๘ เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน หรือกรณีผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนตามมาตรา ๕๔ และมีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อ โดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อมายังคณะกรรมการ เพื่อให้มีการถ่วงดุลและตรวจสอบการ ใช้อำนาจในการกำกับดูแลทางจริยธรรมให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

๕. พิจารณา ตักเตือน ปรับ หรือแก้ไขข้อความอย่างใดอย่างหนึ่ง ในกรณีที่มีการร้องเรียนว่า องค์กรสื่อมวลชน องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการ กำหนด เผยแพร่คำวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนต่อสาธารณชน ตลอดจนการกำหนดโทษปรับทางปกครอง และการส่งคำวินิจฉัยตามร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ กสทช. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วย กสทช. และ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อลงโทษผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน (มาตรา ๖๒ และ มาตรา ๖๓)

๖. กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการในเรื่องต่าง ๆ ตามที่กำหนดในร่างพระราชบัญญัตินี้

๒. คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญคู่ขนานกับคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ จำนวนเก้าคน ซึ่งเป็นผู้แทนจาก สภานายความ ผู้แทนจากองค์กรด้านการเฝ้าระวังสื่อ ผู้แทนจากสหพันธ์องค์กรผู้บริโภค ผู้แทนจาก สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน ผู้แทนจากองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน ผู้แทนจากองค์กรภาคประชาชน องค์กรละ ๑ คน ผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น ๆ ซึ่งคณะกรรมการคัดเลือกอีก จำนวนสามคน (มาตรา ๔๓)

อำนาจหน้าที่ที่สำคัญของคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ (มาตรา ๔๔)

๑. ส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีความรู้เท่าทันสื่อทุกประเภทอย่างเป็นรูปธรรม
๒. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลสื่อ
๓. ตรวจสอบ เฝ้าระวัง รับเรื่องร้องเรียนและร่วมแก้ไขปัญหาการกระทำอันไม่เหมาะสมของสื่อ

๔. ดำเนินการและสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นการส่งเสริมให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อ
๕. ประสานงานกับเครือข่ายภาคประชาชน

๖. พิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีประชาชนได้รับความเสียหายจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนฝ่าฝืนการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมของสื่อมวลชน โดยอำนาจของคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีนี้จะเกิดขึ้นเมื่อ (๑) คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อได้ส่งเรื่องร้องเรียนในองค์กรสื่อมวลชน หรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนพิจารณาแล้วและองค์กรดังกล่าวเพิกเฉยไม่ดำเนินการ (มาตรา ๕๕ ประกอบมาตรา ๕๖) หรือ (๒) องค์กรดังกล่าวดำเนินการพิจารณาโดยใช้มาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชนที่ต่ำกว่ามาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชนตามที่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนด (มาตรา ๕๕ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๕๖) หรือ (๓) กรณีผู้ถูกร้องเรียนไม่ได้เป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ (มาตรา ๕๙) หรือ (๔) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอุทธรณ์คัดค้านคำวินิจฉัยขององค์กรสื่อมวลชน หรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนมายังคณะกรรมการกำกับดูแลโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ (มาตรา ๕๕ วรรคท้าย)

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการยืนยันเจตนารมณ์ในการส่งเสริมให้มีการกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมสื่อมวลชน โดยการกำกับดูแลเป็นลำดับขั้น และประกันการพิจารณาเรื่องร้องเรียนว่าจะเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานทางจริยธรรมที่สังคมให้การยอมรับ และสามารถให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ตลอดจนปิดช่องว่างทางกฎหมายมิให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่มีได้เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติกระทำการอันฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน โดยไม่ต้องรับผิดชอบต่อสาธารณะหรือผู้ได้รับความเสียหาย และมีการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจในการกำกับดูแลทางจริยธรรมสื่อมวลชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรมและส่งเสริมกลไกการกำกับดูแลกันเองเป็นลำดับขั้นให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

อนึ่ง การกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ ให้ประกอบด้วยผู้แทนจากองค์กรต่าง ๆ ตามมาตรา ๔๓ นั้น เพื่อให้คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อมีความเป็นอิสระจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน องค์กรสื่อมวลชน หรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่อาจถูกร้องเรียน ทั้งนี้ เพื่อประกันความบริสุทธิ์ ยุติธรรม และความเป็นกลางในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีประชาชนได้รับความเสียหาย และเป็นกลไกในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลสื่อมวลชนให้มีประสิทธิภาพ

๒.๑.๒ การส่งเสริมกลไกการกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมสื่อมวลชน

เนื่องจากเจตนารมณ์สำคัญประการหนึ่งของร่างพระราชบัญญัตินี้ต้องการให้มีกลไกการกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมสื่อมวลชนเป็นลำดับขั้น ดังนั้น มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ จึงกำหนดกลไกเพื่อส่งเสริมเรื่องดังกล่าว โดยกำหนดให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายสามารถร้องเรียนได้ทั้งต่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ หรือคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อเป็นการลดภาระ ลดขั้นตอน ประหยัดเวลา ประหยัดค่าใช้จ่าย และอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ได้รับความเสียหาย ให้สามารถยื่นเรื่องร้องเรียนที่ใดก็ได้ ซึ่งถือเป็นกลไกส่วนหนึ่งในการสร้างธรรมาภิบาลภายในองค์กร อันจะส่งเสริมให้องค์กรสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเป็นที่ยอมรับได้รับความศรัทธาและความเชื่อมั่นจากประชาชนและสังคมในอนาคต

เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนแล้ว หากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนหรือองค์กรสื่อมวลชนผู้ถูกร้องเรียนเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ให้คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อดำเนินการส่งเรื่องร้องเรียนไปยังองค์กรที่เกี่ยวข้องภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน โดยแยกพิจารณาดังนี้

(๑) กรณีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นผู้ถูกร้องเรียน ให้ส่งเรื่องร้องเรียนให้องค์กรสื่อมวลชนที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นสังกัดอยู่เป็นผู้พิจารณาตามมาตรการที่กำหนดไว้ในจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์กรสื่อมวลชนนั้น

(๒) กรณีองค์กรสื่อมวลชนเป็นผู้ถูกร้องเรียน ให้ส่งเรื่องร้องเรียนให้องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่องค์กรสื่อมวลชนนั้นเป็นสมาชิกอยู่เป็นผู้พิจารณาดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้ในจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น

(๓) กรณีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและองค์กรสื่อมวลชนเป็นผู้ถูกร้องเรียนในคราวเดียวกัน ให้ส่งเรื่องร้องเรียนให้องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่องค์กรสื่อมวลชนนั้นเป็นสมาชิกอยู่เป็นผู้พิจารณาดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้ในจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น

การพิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว หากมาตรการที่กำหนดไว้ในจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์กรสื่อมวลชน หรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาไว้ให้องค์กรสื่อมวลชนหรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น พิจารณาเรื่องร้องเรียนให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและสมควร ให้ขยายระยะเวลาการพิจารณาได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน และให้รายงานผลการพิจารณาให้คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อทราบภายในเจ็ดวันนับแต่การพิจารณาแล้วเสร็จ

การกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นการยืนยันถึงเจตนารมณ์ให้มีการกำกับกันเองทางจริยธรรมสื่อมวลชน โดยคณะกรรมการทั้ง ๒ คณะ ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ จะไม่เข้าไปดำเนินการพิจารณาเรื่องร้องเรียนในขั้นนี้ แต่จะให้เป็นการขององค์กรสื่อมวลชน หรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนในการกำกับดูแลกันเอง โดยใช้มาตรฐานจริยธรรม กระบวนการ ขั้นตอน และระยะเวลาการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามที่องค์กรนั้นกำหนดบังคับใช้เป็นการภายในองค์กรของตน หากมิได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาไว้ ให้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ เมื่อพิจารณาแล้วเสร็จจึงให้รายงานผลการพิจารณาต่อคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อเพื่อทราบ นอกจากนี้ การกำหนดในลักษณะดังกล่าวยังเป็นการป้องกันมิให้

ร่างพระราชบัญญัตินี้เมื่อมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้วจะไปกระทบกระเทือนถึงหลักเกณฑ์การพิจารณาเรื่องร้องเรียน หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการกำกับดูแลกันเองขององค์กรต่าง ๆ ที่มีมาตรการกำหนดใช้บังคับเป็นการภายในอยู่ก่อนร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ เนื่องจากในปัจจุบันองค์กรสื่อมวลชนและองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนก็มีการกำหนดรายละเอียดในการพิจารณาเรื่องดังกล่าวไว้แตกต่างกันตามลักษณะของสื่อมวลชนแต่ละแขนง

๒.๑.๓ อำนาจในการกำกับดูแลทางจริยธรรมสื่อมวลชนของคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ และคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติจะเกิดขึ้นในกรณี ดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อได้ส่งเรื่องร้องเรียนให้องค์กรสื่อมวลชน หรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนพิจารณาแล้วและองค์กรดังกล่าวเพิกเฉยไม่ดำเนินการ (มาตรา ๕๕ ประกอบมาตรา ๕๖) หรือ

๒. องค์กรดังกล่าวดำเนินการพิจารณาโดยใช้มาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชนที่ต่ำกว่ามาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชนตามที่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนด (มาตรา ๕๕ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๕๖) หรือ

๓. กรณีผู้ถูกร้องเรียนไม่ได้เป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ (มาตรา ๕๙) หรือ

๔. มีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยขององค์กรสื่อมวลชน หรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน มายังคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ (มาตรา ๕๕ วรรคท้าย)

๕. มีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ ตามข้อ ๑ ถึง ข้อ ๓ มายังคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ (มาตรา ๕๖ วรรคท้าย และมาตรา ๕๙ ประกอบมาตรา ๕๖ วรรคท้าย)

ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวไม่ตัดสิทธิกรณีที่ผู้ใช้สิทธิทางศาล

๒.๒ สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามลำดับมาตรา

(๑) กำหนดนิยามศัพท์ คำว่า “สื่อมวลชน” “ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน” “จริยธรรมสื่อมวลชน” “องค์กรสื่อมวลชน” “องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน” “สมาชิก” “ไต่สวนสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” “ไต่สวนผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน” “ประเด็นสาธารณะ” “วิฤกษ์กระจายเสียง” “วิฤกษ์โทรทัศน์” “คณะกรรมการ” “กรรมการ” “คณะกรรมการสรรหา” “กรรมการสรรหา” และ “เลขาธิการ” เพื่อประโยชน์ในการตีความและการใช้บังคับร่างพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓)

(๒) กำหนดให้มีการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ มีสถานะเป็นนิติบุคคล และไม่เป็นหน่วยงานของรัฐ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานกรรมการ (มาตรา ๕)

(๓) กำหนดวัตถุประสงค์ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติทั้งสิ้น ๙ ประการ โดยครอบคลุมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน การกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมสื่อมวลชน การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน และการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน (มาตรา ๖)

(๔) กำหนดอำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ (มาตรา ๗) ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ออกและเพิกถอนใบรับรองสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด และดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติและอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้

(๕) กำหนดรายได้และทรัพย์สินของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ (มาตรา ๘) กล่าวคือ เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม ค่าจดทะเบียนและค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้ เงินส่วนที่จะต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินตามมาตรา ๑๒ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ (ร่างมาตรา ๙) รายได้และผลประโยชน์อันได้มาจากการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ และเงินและทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

(๖) กำหนดให้มี “เลขาธิการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” และ “รองเลขาธิการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” (มาตรา ๑๒) โดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ และการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวต้องรับผิดชอบต่อประธานกรรมการและคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

(๗) กำหนดให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีสมาชิกประกอบด้วยองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนทุกแขนง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่สมัครใจจดทะเบียนเข้าเป็นสมาชิกและต้องมีคุณสมบัติตามที่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนด (มาตรา ๑๖)

(๘) กำหนดสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก (มาตรา ๑๗) โดยครอบคลุมการดำเนินการให้เป็นไปตามร่างพระราชบัญญัตินี้

(๙) กำหนดให้มีคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ จำนวนทั้งสิ้น ๑๕ คน (มาตรา ๑๙) ประกอบด้วย ประธานกรรมการ กรรมการซึ่งสรรหาจากรายชื่อผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนที่องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนเสนอ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสรรหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านนิติศาสตร์ ศาสตร์ วารสารศาสตร์ สื่อสารมวลชน ด้านกฎหมายมหาชน ด้านสังคม ด้านอื่น ๆ และกรรมการผู้แทนผู้บริโภค

(๑๐) กำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหา จำนวนทั้งสิ้น ๗ คน (มาตรา ๒๑) เพื่อทำหน้าที่สรรหาบุคคลผู้สมควรเป็นกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ และกรรมการในวาระเริ่มแรกตามบทเฉพาะกาล ตามวิธีการที่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนด (มาตรา ๒๒ และมาตรา ๖๗)

(๑๑) กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ (มาตรา ๒๖) ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยครอบคลุม

(๑๒) กำหนดมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชน (มาตรา ๒๖) (๒) ประกอบ (มาตรา ๒๗) เพื่อกำหนดมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชนที่สมาชิกจะต้องยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อให้การประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอยู่บนหลักจริยธรรม จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

(๑๓) กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้ (มาตรา ๓๐)

(๑๔) กำหนดให้มีการประชุมใหญ่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ (มาตรา ๓๒ ถึง มาตรา ๓๗)

(๑๕) กำหนดให้มีมาตรการในการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน (มาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๒)

(๑๖) กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ (มาตรา ๔๓) ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ จำนวนเก้าคน ได้แก่ ผู้แทนจากสภานายความ ผู้แทนจากองค์กรด้านการเฝ้าระวังสื่อ ผู้แทนจากสหพันธ์องค์กรผู้บริโภค ผู้แทนจากสถาบันสื่อเด็กและเยาวชน ผู้แทนจากองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน ผู้แทนจากองค์กรภาคประชาชน ผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น ๆ ซึ่งคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ คัดเลือกอีกจำนวนสามคน

(๑๗) กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ (มาตรา ๔๔) โดยให้อำนาจหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีความรู้เท่าทันสื่อทุกประเภท และมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมของสื่อมวลชน อย่างเป็นรูปธรรม และมีอำนาจในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีประชาชนได้รับความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

(๑๘) กำหนดให้มีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน (มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗) และกำหนดมาตรการในการคุ้มครองสื่อมวลชนที่ถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพ (มาตรา ๔๘ ถึงมาตรา ๕๓) โดยการยื่นเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเป็นธรรมและเยียวยาความเสียหายได้

(๑๙) กำหนดให้มีมาตรการในการคุ้มครองประชาชนจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน (มาตรา ๕๔ ถึงมาตรา ๖๑) โดยให้ประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนยื่นเรื่องร้องเรียนมายังคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ หรือคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อก็ได้ เพื่อให้คณะกรรมการ ทั้ง ๒ คณะ ดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามที่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้

(๒๐) กำหนดให้มีการส่งเสริมกลไกการกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมสื่อมวลชน ตามลำดับชั้น (มาตรา ๕๔ ถึงมาตรา ๕๗) ในกรณีมีการร้องเรียนว่ามีการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน

(๒๑) กำหนดให้มีบทกำหนดโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน โดยเป็นการกำกับดูแลร่วมกันกับ กสทช. เพื่อให้ กสทช. ดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ตามกฎหมายของ กสทช. และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป รวมถึงการกำหนดโทษปรับทางปกครอง ด้วย (มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓)

(๒๒) กำหนดให้มีคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติในวาระเริ่มแรก ตามบทเฉพาะกาลเพื่อปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติไปพลางก่อนจนกว่า จะมีคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามร่างพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๖๗)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม
และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

เหตุผล

ตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช มาตรา ๔๙ บัญญัติให้พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ที่ดำเนินกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่นมีเสรีภาพในการเสนอข้อมูลข่าวสารและแสดงความคิดเห็น โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อาณัติของรัฐหรือเจ้าของกิจการนั้นแต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ และให้มีกฎหมายว่าด้วยองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชน ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ ประกอบกับปัจจุบันการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมและสามารถส่งผลกระทบต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวาง ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลสื่อมวลชน และมีมาตรการที่เป็นธรรมในการคุ้มครองประชาชนจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน รวมถึงมีองค์กรที่จะทำหน้าที่ดังกล่าวตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สื่อมวลชน” หมายความว่า สื่อหรือช่องทางที่ใช้ในการสื่อสาร ภาพ เสียง ข้อความ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อออนไลน์หรือในรูปอื่นใดที่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชนทราบได้เป็นการทั่วไป

“ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพเป็นปกติธุระในการสร้างสรรค์หรือกำกับดูแลเนื้อหาหรือดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับสื่อมวลชน

“จริยธรรมสื่อมวลชน” หมายความว่า การประพฤติปฏิบัติทางวิชาชีพสื่อมวลชนที่สังคมยอมรับตามที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติกำหนดสำหรับผู้เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ หรือตามที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๒๖ (๒)

“องค์กรสื่อมวลชน” หมายความว่า ผู้ประกอบกิจการสื่อมวลชนที่ได้จัดตั้งหรือได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตามกฎหมายว่าด้วยงานนั้นและรวมถึงผู้บริหารสื่อมวลชนนั้นด้วย

“องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายความว่า คณะบุคคล สมาคม สมาพันธ์ หรือเรียกชื่ออื่นใด ไม่ว่าจะ เป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันขององค์กรสื่อมวลชนในแต่ละแขนง ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

“ใบรับรองสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” หมายความว่า ใบรับรองซึ่งสภาวิชาชีพสื่อมวลชน แห่งชาติออกให้แก่องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกตามพระราชบัญญัตินี้

“ใบรับรองผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน” หมายความว่า ใบรับรองซึ่งองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนออก ให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน นั้น

“ประเด็นสาธารณะ” หมายความว่า ข้อเท็จจริงหรือสาระสำคัญที่ประชาชน มีความชอบธรรมที่จะ แสดงความคิดเห็นหรือสาธารณชนสมควรรับรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ

“วิทยุกระจายเสียง” หมายความว่า การส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถ รับฟังการให้บริการนั้น ๆ ได้ โดยการส่ง การแพร่ หรือการรับเครื่องหมาย สัญญาณ ตัวหนังสือ ตัวเลข ภาพ เสียง รหัส หรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถให้เข้าใจได้ ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบ แม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน

“วิทยุโทรทัศน์” หมายความว่า การส่งข่าวสารสาธารณะหรือรายการไปยังเครื่องรับที่สามารถรับชม และฟังการให้บริการนั้น ๆ ได้ โดยการส่ง การแพร่ หรือการรับเครื่องหมาย สัญญาณตัวหนังสือ ตัวเลข ภาพ เสียง รหัส หรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถให้เข้าใจได้ ไม่ว่าจะส่งโดยผ่านระบบคลื่นความถี่ ระบบสาย ระบบแสง ระบบ แม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบอื่น ระบบใดระบบหนึ่ง หรือหลายระบบรวมกัน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

“คณะกรรมการสรรหา” หมายความว่า คณะกรรมการสรรหากรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชน แห่งชาติ

“กรรมการสรรหา” หมายความว่า กรรมการสรรหากรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

มาตรา ๕ ให้มีสภาขึ้นสภาหนึ่งเรียกว่า “สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” มีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเป็นนิติบุคคลและไม่เป็นหน่วยงานของรัฐ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานกรรมการ

มาตรา ๖ สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริม สนับสนุนและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
- (๒) ส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชน
- (๓) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาวิชาชีพสื่อมวลชน
- (๔) ส่งเสริมสวัสดิภาพและสวัสดิการของสื่อมวลชน
- (๕) ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และการกำกับดูแลกันเองขององค์กรสื่อมวลชนและองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนในระดับชาติ จังหวัด หรือภูมิภาค
- (๖) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลสื่อมวลชนและการรู้เท่าทันสื่อมวลชน
- (๗) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของสื่อมวลชนให้มีบทบาทในการสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้
- (๘) เสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน และมาตรการคุ้มครองประชาชนจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
- (๙) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๗ สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทะเบียนสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ออกและเพิกถอนใบรับรองสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด
- (๒) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติและอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘ สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติอาจมีรายได้และทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม
- (๒) ค่าจดทะเบียนและค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) เงินตามมาตรา ๙
- (๔) รายได้และผลประโยชน์อันได้มาจากการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ
- (๕) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

มาตรา ๙ ในทุกปีงบประมาณ ให้กระทรวงการคลังจัดสรรเงินที่องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพ
สาธารณะแห่งประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย
จัดเก็บตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนที่จะต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินตามมาตรา ๑๒ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติองค์การ
กระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้แก่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเพื่อเป็น
รายได้ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติในอัตราร้อยละห้าของจำนวนเงินที่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินแต่ต้อง
ไม่น้อยกว่าห้าสิบล้านบาท ทั้งนี้ ให้กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากรซึ่งเป็นผู้เรียกเก็บเงินดังกล่าวตามมาตรา ๑๓
แห่งพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ดำเนินการนำส่ง
ให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติโดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

เพื่อให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ตามวรรคหนึ่งมีรายได้เพียงพอต่อการดำเนินการตามอำนาจ
หน้าที่ ให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จัดสรร
เงินกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ
ให้แก่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๐ รายได้ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามมาตรา ๘ ให้ใช้ได้เฉพาะเพื่อกิจการ
ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเท่านั้น

มาตรา ๑๑ ในกิจการของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ประธาน
กรรมการเป็นผู้แทนของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ เพื่อการนี้ ประธานกรรมการจะมอบหมายให้กรรมการ
เลขาธิการ หรือพนักงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่
คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๒ ให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีเลขาธิการคนหนึ่ง โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกิจการของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพ
สื่อมวลชนแห่งชาติ

(๒) ควบคุมรับผิดชอบในการบริหารงานธุรการทั่วไปของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

(๓) เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

(๔) รับผิดชอบในการดูแลรักษาทะเบียนสมาชิก

(๕) เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

ให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยเลขาธิการในกิจการอันอยู่ในอำนาจ
หน้าที่ของเลขาธิการตามที่เลขาธิการมอบหมาย และเป็นผู้ทำการแทนเมื่อเลขาธิการไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติ
หน้าที่ได้

การปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการและรองเลขาธิการต้องรับผิดชอบต่อประธานกรรมการ
และคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา วาระการดำรงตำแหน่ง ประโยชน์ตอบแทน และการพ้นจากตำแหน่งของเลขาธิการและรองเลขาธิการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๔ ให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชี ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ในทุกรอบปีงบประมาณ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีอิสระที่คณะกรรมการ แต่งตั้งโดยได้รับความเห็นชอบสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและ ทรัพย์สินของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ การใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไป ตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด

มาตรา ๑๕ ให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติจัดทำรายงานประจำปีเสนอวุฒิสภาเพื่อทราบ และ เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ รายงานดังกล่าวให้รวมถึงรายงานของผู้สอบบัญชีตามมาตรา ๑๔ วรรคสองด้วย

หมวด ๒

สมาชิก

มาตรา ๑๖ สมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ได้แก่ องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนทุกแขนง ทั้งใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยยื่นหนังสือขอจดทะเบียนเป็นสมาชิกต่อสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

สมาชิกตามวรรคหนึ่งจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) มีการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนบังคับใช้เป็นการภายใน
- (๒) มีหลักฐานเชิงประจักษ์ในการบังคับใช้มาตรฐานจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
- (๓) มีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
- (๔) คุณสมบัติอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๗ สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกมีดังต่อไปนี้

- (๑) รับใบรับรองสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ออกใบรับรองผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
- (๒) เสนอชื่อผู้สมควรรับเลือกเป็นกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ
- (๓) แสดงความเห็นเป็นหนังสือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ หรืออำนาจหน้าที่ของ สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ โดยส่งไปยังคณะกรรมการ

(๔) ชักถามเป็นหนังสือเกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือเกี่ยวกับการ บริหารงานทั่วไปของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ คณะกรรมการต้องชี้แจงข้อชักถามให้ผู้ชักถามทราบโดย ไม่ชักช้า

- (๕) ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณและอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด
- (๖) ปฏิบัติตามมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชนตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้
- (๗) ติดตาม สอดส่อง และกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชนตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและองค์กรสื่อมวลชน
- (๘) ส่งเสริมและพัฒนาการกำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน
- (๙) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและองค์กรสื่อมวลชนพัฒนามาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๑๘ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อ

- (๑) ลาออก
- (๒) ชขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง
- (๓) สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติมีมติเพิกถอนใบรับรองสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามมาตรา ๗

หมวด ๓

คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

มาตรา ๑๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” ประกอบด้วย

- (๑) ประธานกรรมการ
- (๒) กรรมการซึ่งสรรหาจากรายชื่อผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนเสนอตั้งต่อไปนี้
 - (ก) ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนด้านวิทยุกระจายเสียง จำนวนหนึ่งคน
 - (ข) ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนด้านวิทยุโทรทัศน์ จำนวนหนึ่งคน
 - (ค) ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนด้านสื่อสิ่งพิมพ์ จำนวนหนึ่งคน
 - (ง) ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนด้านสื่อออนไลน์ จำนวนหนึ่งคน
 - (จ) ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนด้านโฆษณา จำนวนหนึ่งคน
 - (ฉ) ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในส่วนภูมิภาค จำนวนหนึ่งคน
 - (ช) ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนด้านอื่น ๆ จำนวนสองคน
- (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสรรหาจากผู้เชี่ยวชาญ ตั้งต่อไปนี้
 - (ก) ด้านนิติศาสตร์ วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน จำนวนสองคน
 - (ข) ด้านกฎหมายมหาชน จำนวนหนึ่งคน
 - (ค) ด้านสังคม จำนวนสองคน

- (ง) ด้านอื่น ๆ จำนวนหนึ่งคน
(๔) กรรมการผู้แทนผู้บริโภค จำนวนหนึ่งคน
ให้เลขาธิการปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการและให้คณะกรรมการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความเหมาะสม

มาตรา ๒๐ กรรมการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

- (๑) มีสัญชาติไทย
(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

ข. ลักษณะต้องห้าม

- (๑) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรวมตลอดทั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น
(๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งของพรรคการเมือง
(๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน

ไม่สมประกอบ

(๔) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

(๕) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๖) เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๗) เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันที่ได้รับการเสนอชื่อ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๘) เป็นผู้เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๙) เป็นผู้เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากงานเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในการปฏิบัติงาน

(๑๐) เป็นผู้เคยถูกถอดถอนจากตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๑๑) เป็นผู้เคยถูกคณะกรรมการมีมติให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๔ (๖)

(๑๒) เป็นผู้เคยถูกวินิจฉัยอันถึงที่สุดว่ากระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือฝ่าฝืนมาตรา ๔๗ หรือเป็นผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน

ทั้งนี้ คณะกรรมการตามมาตรา ๑๙ (๒) ต้องมีความรู้และประสบการณ์ในด้านการกำกับดูแลจริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชน ด้านการคุ้มครอง ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและสวัสดิภาพของสื่อมวลชนไม่น้อยกว่าสิบปี

มาตรา ๒๑ ให้มีคณะกรรมการสรรหาคณะหนึ่งจำนวนเจ็ดคน ทำหน้าที่สรรหาบุคคลที่สมควรเป็นกรรมการตามมาตรา ๑๙ และกรรมการในวาระเริ่มแรกตามบทเฉพาะกาล ประกอบด้วย

(๑) นายกสมาคมสมาพันธ์วิชาชีพวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

(๒) ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

(๓) นายกสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์

(๔) ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

(๕) นายกสมาคมโฆษณาแห่งประเทศไทย

(๖) นายกสภาพนายความ

(๗) ผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งไม่สามารถเข้าประชุมได้ ผู้ที่เข้าประชุมแทนต้องเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากที่ประชุมของสภา สมาคม หรือองค์กรนั้นให้เข้าประชุมแทน

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการสรรหาครบตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่แต่ต้องไม่น้อยกว่าสี่คน

กรรมการสรรหาไม่มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการสรรหาเลือกกรรมการสรรหาคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา และเลือกกรรมการสรรหาอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการกรรมการสรรหา

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

มาตรา ๒๒ การสรรหากรรมการตามมาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการดังต่อไปนี้

ก. การสรรหากรรมการตามมาตรา ๑๙ (๒)

(๑) จัดให้องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งได้จดทะเบียนเป็นสมาชิกเสนอชื่อผู้สมควรรับเลือกเป็นกรรมการพร้อมด้วยความยินยอมของผู้รับการเสนอชื่อจำนวนสองเท่าของจำนวนกรรมการตามมาตรา ๑๙ (๒) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการสรรหากำหนดตามมาตรา ๒๑

(๒) พิจารณาสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐ จากบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อตาม (๑)

ข. การสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๙ (๓) และการสรรหากรรมการผู้แทนผู้บริโภคตามมาตรา ๑๙ (๔) ให้กรรมการสรรหาพิจารณาสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐

เมื่อมีการสรรหากรรมการครบถ้วนแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาจัดให้กรรมการที่ได้รับการสรรหาทั้งหมด มาประชุมกันเพื่อเลือกกันเองเป็นประธานกรรมการคนหนึ่ง

มาตรา ๒๓ ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการผู้แทนผู้บริโภคมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระไม่ได้

ให้ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการผู้แทนผู้บริโภครวมกันพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้รับการสรรหาใหม่ เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๒๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการผู้แทนผู้บริโภครวมกันพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) มีอายุครบเจ็ดสิบปี
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐
- (๕) พ้นจากการปฏิบัติงานในด้านที่ตนได้รับการสรรหา
- (๖) คณะกรรมการมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม ของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหรือกรรมการผู้แทนผู้บริโภครวมกันพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ให้ดำเนินการสรรหากรรมการคนใหม่เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทน และให้ประธานกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับการสรรหาแทน อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการสรรหากรรมการเพื่อแทนประธานกรรมการ ให้ผู้ที่ได้รับการสรรหาเป็นกรรมการคนใหม่ประชุมร่วมกับกรรมการที่มีอยู่เดิมเพื่อคัดเลือกกันเองเป็นประธาน

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ประธานกรรมการและกรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้วันแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง

ในระหว่างดำเนินการคัดเลือกประธานกรรมการตามวรรคสอง หรือในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระแต่ไม่มีการคัดเลือกประธานกรรมการคนใหม่ ให้ที่ประชุมกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการไปพลางก่อนจนกว่าจะมีประธานกรรมการคนใหม่

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารกิจการของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในมาตรา ๖
- (๒) กำหนดมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชน
- (๓) พิจารณา ตักเตือน ปรับ หรือแก้ไขข้อความอย่างใดอย่างหนึ่ง ในกรณีที่มีการร้องเรียนว่าองค์กรสื่อมวลชน องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด
- (๔) เผยแพร่ผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อสาธารณชน
- (๕) กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - (ก) คุณสมบัติของสมาชิก
 - (ข) การจดทะเบียนสมาชิก

(ค) การออกและการเพิกถอนใบรับรองสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

(ง) การพัฒนาสมาชิกภาพของสมาชิก

(จ) การประชุมและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหรือคณะทำงาน

(ฉ) การประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

(ช) การพิจารณาเรื่องร้องเรียน

(ซ) การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การเงิน การพัสดุ และการจัดการทรัพย์สิน และการอื่นใด ที่จำเป็นในการบริหารงานของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

(๒) พิจารณาเรื่องร้องเรียน ในกรณีมีการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ตามมาตรา ๔๘ หรือกรณีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนตามมาตรา ๕๔ และมีการอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อมายังคณะกรรมการ

(๓) กำกับดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไปของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๗ มาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชนที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๒๖ (๒) อย่างน้อยต้องมีเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องถูกต้อง ครบถ้วน รอบด้าน และให้ความเป็นธรรม แก่ทุกฝ่าย

(๒) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องตระหนักถึงผลกระทบต่อบุคคลอื่น และคำนึงถึง สิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเป็นส่วนตัว และการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเยาวชนและผู้ด้อยโอกาสในสังคม ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการซ้ำเติมผู้ประสบเคราะห์กรรม รวมทั้งหลีกเลี่ยง การนำเสนอเนื้อหาที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังกันระหว่างคนในชาติหรือศาสนา หรือการใช้ความรุนแรงระหว่างกัน

(๓) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องเป็นไปอย่างอิสระ ไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของบุคคล หน่วยงานรัฐ เอกชน หรือองค์กรใดๆในทางที่มีขอบ

(๔) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องเป็นไปโดยหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ไม่เรียกรับ หรือยอมรับผลประโยชน์ใด ๆ อย่างมิชอบ

(๕) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องมิผู้รับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น ในกรณีที่ เสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาดหรือก่อให้เกิดผลกระทบ จะต้องแสดงความรับผิดชอบและประกาศการ แก้ไขข้อบกพร่องต่อสาธารณชนในทันที

(๖) การนำเสนอเนื้อหาและข้อมูลข่าวสาร จะต้องเป็นไปตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่ขัดต่อหลัก ศีลธรรมของสังคม ไม่ก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับและคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะเหนือกว่าสิ่งใด

มาตรา ๒๘ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน กรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีประธานกรรมการหรือประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม
วิธีการประชุม การลงมติ และการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหรือกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการ ผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

มาตรา ๒๙ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้รับผิดชอบในกิจการด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการอาจขอให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๓๐ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

การประชุมและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๑ ให้ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ และคณะทำงาน ตามมาตรา ๓๐ ได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

หมวด ๔

การประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

มาตรา ๓๒ การประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ได้แก่ การประชุมใหญ่สามัญประจำปีและการประชุมใหญ่วิสามัญ

มาตรา ๓๓ คณะกรรมการต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีละหนึ่งครั้งภายในเดือนเมษายนของทุกปี

มาตรา ๓๔ เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการจะจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้

เมื่อสมาชิกมีจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อร้องขอเป็นหนังสือให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ คณะกรรมการต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ เว้นแต่คณะกรรมการเห็นว่าเรื่องที่ขอให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อพิจารณานั้นเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติหรือไม่มีเหตุอันสมควรที่จะได้รับการพิจารณาโดยที่ประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ

หนังสือร้องขอตามวรรคสองให้ระบุโดยชัดแจ้งว่าประสงค์ให้เรียกประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องใด และด้วยเหตุอันสมควรอย่างไร

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่คณะกรรมการไม่จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อคณะกรรมการได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๓๔ วรรคสอง คณะกรรมการต้องแจ้งเหตุผลของการไม่จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญดังกล่าวโดยชัดแจ้งไปยังสมาชิกองค์กรใดองค์กรหนึ่งซึ่งร่วมเข้าชื่อร้องขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ในกรณีเช่นนี้สมาชิกที่ร่วมเข้าชื่อร้องขอนั้นทั้งหมดมีสิทธิร่วมเข้าชื่อคัดค้านการไม่จัดการประชุมใหญ่วิสามัญนั้นต่อประธานกรรมการได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

คำวินิจฉัยของประธานกรรมการให้เป็นที่สุด และในกรณีที่ประธานกรรมการมีคำวินิจฉัยเห็นชอบด้วยกับคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยจากประธานกรรมการ

มาตรา ๓๖ ในการประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ต้องมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าการประชุมคราวใดประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สมาชิกที่มาประชุมเลือกผู้แทนจากสมาชิกองค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมเฉพาะการประชุมคราวนั้น

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก สมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๗ ภายใต้บังคับของบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้การประชุมใหญ่ของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๕

การส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๓๘ คณะกรรมการต้องส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้แก่สมาชิก โดยการจัดฝึกอบรม หรือสัมมนา หรือศึกษาดูงาน หรือดำเนินการอื่นใด เพื่อให้สมาชิกมีอุดมการณ์ร่วมกันในการประกอบวิชาชีพโดยคำนึงถึงจริยธรรม จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๓๙ คณะกรรมการต้องส่งเสริมให้สมาชิกจัดการฝึกอบรม หรือสัมมนา หรือศึกษาดูงาน หรือดำเนินการอื่นใด ให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานทั้งด้านจริยธรรมและด้านวิชาชีพ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

สมาชิกต้องจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรมสื่อมวลชน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการกำกับดูแลตนเองของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน

มาตรา ๔๐ คณะกรรมการต้องเผยแพร่ให้ประชาชนทราบถึงมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชนตามพระราชบัญญัตินี้ และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน องค์กรสื่อมวลชน และองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน และไม่กระทำการอันเป็นการส่งเสริมให้มีการฝ่าฝืนมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชน และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๔๑ คณะกรรมการต้องติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชน มาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน และการกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรมสื่อมวลชนอย่างสม่ำเสมอ

มาตรา ๔๒ คณะกรรมการต้องส่งเสริม เผยแพร่และยกย่องสมาชิกที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

หมวด ๖

คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ

มาตรา ๔๓ ให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ ประกอบด้วยประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ จำนวนเก้าคน ได้แก่

- (๑) ผู้แทนจากสภาทนายความ
- (๒) ผู้แทนจากองค์กรด้านการเฝ้าระวังสื่อ
- (๓) ผู้แทนจากสหพันธ์องค์กรผู้บริโภค
- (๔) ผู้แทนจากสถาบันสื่อเด็กและเยาวชน
- (๕) ผู้แทนจากองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน
- (๖) ผู้แทนจากองค์กรภาคประชาชน
- (๗) ผู้เชี่ยวชาญด้านอื่น ๆ ซึ่งคณะกรรมการคัดเลือก จำนวนสามคน

เมื่อมีคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อตามวรรคหนึ่งครบถ้วนแล้ว ให้คณะกรรมการจัดให้กรรมการทั้งหมดมาประชุมเพื่อคัดเลือกกันเองเป็นประธานกรรมการและรองประธานกรรมการ

มาตรา ๔๔ คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีความรู้เท่าทันสื่อทุกประเภทอย่างเป็นรูปธรรม
- (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลสื่อ
- (๓) ตรวจสอบ เฝ้าระวัง รับเรื่องร้องเรียนและร่วมแก้ไขปัญหาการกระทำอันไม่เหมาะสมของสื่อ
- (๔) ดำเนินการและสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นการส่งเสริมให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อ
- (๕) ประสานงานกับเครือข่ายภาคประชาชน
- (๖) พิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีประชาชนได้รับความเสียหายจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนฝ่าฝืนการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมของสื่อมวลชน

มาตรา ๔๕ ให้นำความในมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๗

การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๔๖ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็น ภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยหน่วยงานของรัฐ เจ้าของกิจการสื่อมวลชน หรือบุคคลอื่นใด จะสั่งการหรือกระทำการใดให้การเสนอข่าวผิดไปจากจริยธรรมสื่อมวลชน หรือจำกัดการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระมิได้

ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีหน้าที่ต้องประพฤติและปฏิบัติตามจริยธรรมสื่อมวลชน

ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างจะกระทำการใดที่ทำให้ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้รับผลร้ายในทางใด ๆ เพราะเหตุที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยสุจริตและชอบด้วยจริยธรรมสื่อมวลชนมิได้

มาตรา ๔๗ คำสั่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สั่งการต่อผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แม้คำสั่งนั้นจะชอบด้วยกฎหมาย แต่ถ้าหากการปฏิบัติตามคำสั่งจะมีผลให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนหรือเป็นเหตุให้ไม่สามารถเสนอข่าวหรือแสดงความคิดเห็นได้โดยอิสระ ผู้นั้นมีสิทธิปฏิเสธการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวได้โดยทำเป็นหนังสือพร้อมด้วยเหตุผลไปยังผู้ออกคำสั่ง และมีให้ถือว่าเป็นการขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชา เว้นแต่การเสนอข่าวหรือการแสดงความคิดเห็นนั้นเป็นการละเมิดกฎหมายหรือจะทำให้หน่วยงานที่ผู้บังคับบัญชาสังกัดอยู่ต้องรับผิดในทางแพ่งหรือทางอาญา

การกระทำใด ๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการเสนอข่าวหรือการแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ให้ถือว่าเป็นการจงใจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือจริยธรรมสื่อมวลชน

หมวด ๘

มาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๔๘ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนถูกละเมิดเสรีภาพตามมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง หรือ วรรคสาม หรือได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากการดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๗ และประสงค์จะได้รับความคุ้มครองหรือได้รับการเยียวยา ให้ร้องเรียนเป็นหนังสือพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ถูกละเมิด หรือได้รับความเดือดร้อน แล้วแต่กรณี

การพิจารณาเรื่องร้องเรียนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๙ ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๔๘ คณะกรรมการจะพิจารณาวินิจฉัยเอง หรือจะตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย เรื่องร้องเรียนดังกล่าวแทนคณะกรรมการก็ได้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

คณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งจะแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมิได้เป็นกรรมการก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการซึ่งสรรหาจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนหนึ่งคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหนึ่งคน

มาตรา ๕๐ ให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความร้องเรียน เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งต้องไม่เกินสามสิบวัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย

มาตรา ๕๑ ในระหว่างที่คณะกรรมการยังมีได้วินิจฉัยเรื่องร้องเรียน คณะกรรมการจะพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ร้องเรียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนตามที่เห็นสมควรก็ได้ ในกรณีที่คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือโดยไม่ใช่เป็นการให้กู้ยืม คณะกรรมการจะกำหนดเงื่อนไขให้ใช้คืนในภายหลังเมื่อผู้ร้องเรียนได้รับการชดเชยค่าทดแทนหรือค่าเสียหายจากผู้กระทำละเมิดแล้ว หรือกำหนดเงื่อนไขอื่นใดด้วยก็ได้

ในกรณีที่ความปรากฏในภายหลังว่าผู้ร้องเรียนจงใจแสดงข้อเท็จจริงอันเป็นเท็จ เพื่อให้คณะกรรมการเชื่อว่าได้รับความเดือดร้อน เป็นเหตุให้ได้รับความช่วยเหลือตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกให้ผู้ร้องเรียนใช้คืนพร้อมดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละจุดห้าต่อปี

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือฝ่าฝืนมาตรา ๔๗ ให้คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยให้ผู้กระทำการฝ่าฝืนดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่ง หรือชดเชยค่าเสียหาย หรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อเป็นการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น และแจ้งให้ผู้กระทำการฝ่าฝืน หน่วยงานที่กระทำการฝ่าฝืน หรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานดังกล่าว หรือนายจ้าง แล้วแต่กรณี ดำเนินการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ

ผู้ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา ๕๓ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการว่ามีการฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๔๗ และการดำเนินการกับเรื่องดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ หรือส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน คณะกรรมการอาจดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐ เจ้าของกิจการสื่อมวลชน หรือบุคคลอื่นใด เพื่อให้แก้ไขหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามควรแก่กรณีได้

หมวด ๘

มาตรการคุ้มครองประชาชนจากการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

มาตรา ๕๔ ผู้ใดได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอันเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน และประสงค์จะได้รับความคุ้มครองหรือได้รับการเยียวยา ให้ร้องเรียนเป็นหนังสือพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่อคณะกรรมการ หรือคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ทราบถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้กระทำ

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากผู้ได้รับความเสียหายร้องเรียนต่อคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการส่งเรื่องดังกล่าว ให้คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อพิจารณาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน

ห้ามมิให้คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อรับเรื่องร้องเรียนตามวรรคหนึ่งไว้พิจารณา หากในขณะที่ยื่นเรื่องร้องเรียนนั้น ผู้ร้องเรียนได้ฟ้องผู้ถูกร้องเรียนในเรื่องเดียวกันและคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

มาตรา ๕๕ ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๕๔ หากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนหรือองค์กรสื่อมวลชนผู้ถูกร้องเรียนเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ให้คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อดำเนินการส่งเรื่องร้องเรียนไปยังองค์กรที่เกี่ยวข้องภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียนดังต่อไปนี้

(๑) กรณีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นผู้ถูกร้องเรียน ให้ส่งเรื่องร้องเรียนให้องค์กรสื่อมวลชนที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นสังกัดอยู่เป็นผู้พิจารณาตามมาตรการที่กำหนดไว้ในจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์กรสื่อมวลชนนั้น

(๒) กรณีองค์กรสื่อมวลชนเป็นผู้ถูกร้องเรียน ให้ส่งเรื่องร้องเรียนในองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่องค์กรสื่อมวลชนนั้นเป็นสมาชิกอยู่เป็นผู้พิจารณาดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้ในจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น

(๓) กรณีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนและองค์กรสื่อมวลชนเป็นผู้ถูกร้องเรียนในคราวเดียวกัน ให้ส่งเรื่องร้องเรียนในองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่องค์กรสื่อมวลชนนั้นเป็นสมาชิกอยู่เป็นผู้พิจารณาดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้ในจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น

การพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามวรรคหนึ่ง หากมาตรการที่กำหนดไว้ในจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์กรสื่อมวลชน หรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน แล้วแต่กรณี ไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาไว้ ให้องค์กรสื่อมวลชนหรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น พิจารณาเรื่องร้องเรียนให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและสมควร ให้ขยายระยะเวลาการพิจารณาได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน และให้รายงานผลการพิจารณาให้คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อทราบภายในเจ็ดวันนับแต่การพิจารณาแล้วเสร็จ

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อเห็นว่าจริยธรรมสื่อมวลชนขององค์กรสื่อมวลชน หรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนดังกล่าวกำหนดไว้ ต่ำกว่ามาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชน ที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๒๖ (๒) ให้คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ แจ้งให้องค์กรสื่อมวลชน หรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนดังกล่าวพิจารณาดำเนินการกับเรื่องร้องเรียนนั้นโดยถือตามมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชนที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๒๖ (๒) เป็นเกณฑ์การพิจารณา

คู่กรณีผู้ใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของขององค์กรสื่อมวลชน หรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน แล้วแต่กรณี มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงคำวินิจฉัยนั้น และคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิคู่กรณีในการใช้สิทธิทางศาล

มาตรา ๕๖ หากองค์กรสื่อมวลชนหรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนเพิกเฉยไม่ดำเนินการตามมาตรา ๕๕ ให้คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ มีอำนาจดำเนินการสอบสวนในเรื่องนั้นต่อไปจนได้ข้อยุติ แต่จะต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่กำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๕๕ วรรคสอง สิ้นสุดลง และคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อได้ทราบถึงพฤติการณ์เช่นนั้น

เมื่อคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อพิจารณาแล้วเสร็จ ให้แจ้งผลการพิจารณาและคำวินิจฉัยให้องค์กรสื่อมวลชนหรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นทราบและปฏิบัติตามในกรณีเช่นนี้หากองค์กรสื่อมวลชนหรือองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนเพิกเฉยหรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัย ให้คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ แจ้งไปยังคณะกรรมการเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาประกาศเผยแพร่ผลการพิจารณาและคำวินิจฉัยในเรื่องดังกล่าว ให้ประชาชนทราบ

คู่กรณีผู้ใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงคำวินิจฉัยนั้น และคณะกรรมการต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิคู่กรณีในการใช้สิทธิทางศาล

มาตรา ๕๗ หากคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อมีคำวินิจฉัยว่า มีการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน และการฝ่าฝืนนั้นก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรง หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน ให้เสนอเรื่องไปยังสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่ผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนนั้นเป็นสมาชิกอยู่ เพิกถอนใบรับรองผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนของผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนนั้น หากองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนเพิกเฉยไม่ดำเนินการโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติพิจารณาเพิกถอนใบรับรองสมาชิกสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น

(๒) กรณีองค์กรสื่อมวลชนเป็นผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน ให้แจ้งไปยังคณะกรรมการเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาประกาศเผยแพร่ผลการพิจารณาและคำวินิจฉัยในเรื่องดังกล่าว ให้สาธารณชนทราบ

ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวไม่ตัดสิทธิคณะกรรมการในการกำหนดโทษปรับทางปกครองตามมาตรา ๖๓

มาตรา ๕๘ การประกาศผลการพิจารณาและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง และมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องคณะกรรมการหรือบุคคลใดในทางแพ่งหรือทางอาญามีได้

มาตรา ๕๙ เรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๕๔ ที่ผู้ถูกร้องเรียนไม่ได้เป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ให้คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อดำเนินการพิจารณาเรื่องร้องเรียนนั้น โดยพิจารณาตามมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชนที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๒๖ (๒) และให้นำความในมาตรา ๕๖ มาใช้บังคับแก่กรณีนี้ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๖๐ ถ้าการฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนกระทำไปตามคำสั่งของเจ้าของกิจการสื่อมวลชนหรือผู้บังคับบัญชา ให้ถือว่าเจ้าของกิจการสื่อมวลชนที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนปฏิบัติงานอยู่ หรือผู้บังคับบัญชาของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนผู้นั้น กระทำการฝ่าฝืนและต้องร่วมรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย

มาตรา ๖๑ ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๕๔ ให้นำความในมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๐
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๒ คณะกรรมการอาจส่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามหมวด ๘ หรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อตามหมวด ๙ ให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ดำเนินการกับผู้ถูกร้องเรียนตามกฎหมายของ กสทช. และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องได้

มาตรา ๖๓ โทษปรับทางปกครอง มีดังต่อไปนี้

- (๑) โทษปรับทางปกครองชั้น ๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
- (๒) โทษปรับทางปกครองชั้น ๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท
- (๓) โทษปรับทางปกครองชั้น ๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามหมื่นบาท

มาตรา ๖๔ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ (๑) ต้องระวางโทษปรับทางปกครองชั้น ๑

มาตรา ๖๕ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ (๕) ต้องระวางโทษปรับทางปกครองชั้น ๒

มาตรา ๖๖ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ (๔) ต้องระวางโทษปรับทางปกครองชั้น ๓

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๗ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๒๑ ทำหน้าที่สรรหาบุคคลผู้สมควรเป็นกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ประกอบด้วย

(๑) ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนด้านวิทยุกระจายเสียง ด้านวิทยุโทรทัศน์ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ด้านสื่อออนไลน์ ด้านโฆษณา ด้านข่าว ด้านบันเทิง ด้านละหนึ่งคน และผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนใน ส่วนภูมิภาค จำนวนหนึ่งคนจากรายชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐ ที่องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนเสนอ

(๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสรรหาจากผู้เชี่ยวชาญ ดังต่อไปนี้

(ก) ด้านนิติศาสตร์ จำนวนสองคน

(ข) ด้านกฎหมาย จำนวนหนึ่งคน

(ค) ด้านสังคม จำนวนสองคน

(ง) ด้านอื่น ๆ จำนวนหนึ่งคน

(๓) ผู้แทนผู้บริโภค จำนวนหนึ่งคน

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ คณะกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

ให้ ทำหน้าที่หน่วยงานธุรการของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งจนกว่าจะมีสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

รายงาน

คณะอนุกรรมการการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม ค้ำครองสวัสดิภาพ และสวัสดิการของสื่อมวลชน ในคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ เรื่อง การปฏิรูปการกำกับดูแลสื่อให้มีประสิทธิภาพ

ด้วยที่ประชุมคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘ ได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม ค้ำครองสวัสดิภาพ และสวัสดิการของสื่อมวลชน ให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาศึกษา วิเคราะห์ ยกร่างกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม ค้ำครองสวัสดิภาพ และสวัสดิการของสื่อมวลชน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ

บัดนี้ คณะอนุกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวแล้ว จึงขอรายงานผลการศึกษาให้คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. หลักการและเหตุผล

สภาพของการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันมีความเป็นพลวัตเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์และโทรคมนาคม เทคโนโลยีการทำให้สื่อและข้อมูลข่าวสารอยู่ในรูปแบบดิจิทัล รวมถึงลักษณะของการหลอมรวมสื่อ (media convergence) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการสื่อสารของประเทศไทย ทั้งด้านสถาบันทางการสื่อสารมวลชน ภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนด้านประชาชนผู้รับสารซึ่งไม่เพียงจะรับเนื้อหาข่าวสารเท่านั้น หากยังเป็นผู้ผลิตเนื้อหาข่าวสารได้เองด้วย ทำให้ลักษณะของการกำกับดูแลสื่อต้องมีการปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยมีแนวโน้มจะใช้กลไกการกำกับดูแลที่มีความยืดหยุ่นสูงกว่า เช่น การกำกับดูแลตัวเอง (self-regulation) และการกำกับดูแลร่วมกัน (co-regulation) เป็นต้น

อย่างไรก็ดี การปรับปรุงการกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมในวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นก็มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจาก เมื่อเริ่มมีการกำกับดูแลกันเองทางจริยธรรมในวิชาชีพสื่อมวลชนของประเทศไทยภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และมีการก่อตั้งสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ขึ้นมากำกับดูแลกันเอง เป็นองค์กรอิสระไม่ใช้อำนาจทางกฎหมาย เพื่อหลีกเลี่ยงการแทรกแซงโดยอำนาจ แต่เมื่อเวลาผ่านไปภูมิทัศน์สื่อเปลี่ยนไป สื่อมีความหลากหลาย และมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องมีมาตรการเสริม เพื่อให้การกำกับดูแลสื่อมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม สื่อหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนก็ยังมีปัญหาความไม่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลบางประการ อาทิ ปัญหาการกำกับดูแลกันเองภายใต้ความสมัครใจ และการละเมิดต่อมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ ปัญหาการบังคับใช้ให้เป็นไปตาม

มาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพโดยองค์กรวิชาชีพ ซึ่งไม่มีอำนาจในการลงโทษ (Sanction) ผู้ประกอบวิชาชีพที่กระทำการขัดต่อมาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพที่ได้ร่วมกันกำหนดขึ้น เนื่องจากองค์กรเอกชนเหล่านี้มิใช่สภาวิชาชีพหรือคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพที่ได้รับอำนาจตามกฎหมาย รวมถึง สมาชิกที่ถูกองค์กรตัดสินว่ากระทำผิดมาตรฐานจริยธรรมก็สามารถที่จะไม่ต้องปฏิบัติตามคำตัดสินดังกล่าวและลาออกจากองค์กรวิชาชีพได้

นอกจากนี้ ปัญหาที่พบอื่น ๆ ได้แก่ การขาดแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาคเข้าร่วมในกลไกการกำกับดูแลตนเอง รวมถึง องค์กรวิชาชีพในกิจการวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ยังมีบทบาทน้อยในด้านการให้ความคุ้มครองแก่สมาชิกในเรื่องของสวัสดิภาพและสวัสดิการ และการเปิดช่องทางในการรับเรื่องราวร้องทุกข์หรือร้องเรียนในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้องเหมาะสม รวมถึง การกำกับดูแลเนื้อหาออนไลน์โดยภาคอุตสาหกรรมอินเทอร์เน็ตก็ยังไม่เข้มแข็งมากนัก ประกอบกับ การพัฒนาของเว็บไซต์เข้าสู่ยุคที่ผู้ใช้เว็บไซต์สามารถผลิตเนื้อหาเข้าสู่เว็บไซต์และเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เอง จึงทำให้เกิดการกระจายอำนาจการกำกับดูแลตนเองลงไปสู่หน่วยที่เล็กที่สุดคือผู้ใช้

ส่วนภาคประชาชนนั้นก็ยังไม่สามารถมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันทำให้เกิดปัญหาระหว่างสื่อกับภาคประชาชนเสมอมา ไม่ว่าจะเป็นการที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการถูกละเมิดโดยสื่อ การขาดช่องทางเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดทิศทางของข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ตลอดจนการขาดความรู้เท่าทันสื่อ แม้ว่าที่ผ่านมาจะมีองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและองค์กรที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เท่าทันสื่อเป็นจำนวนหลายองค์กร แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพนัก ด้วยเงื่อนไขข้อจำกัดหลายประการ ทั้งด้านขอบเขตอำนาจหน้าที่ ระบบการบริหารงานงบประมาณ ตลอดจนถึงการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อในปัจจุบัน

การปฏิรูปการกำกับดูแลสื่อให้มีประสิทธิภาพทั้งการกำกับดูแลตนเองและการกำกับดูแลโดยประชาชนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการด้วยระบบและกลไกด้านกฎหมาย เพื่อให้ได้กลไกการกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน โปร่งใสและอิสระมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการคุ้มครองเสรีภาพของสื่อมวลชนและทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นในกลไกการกำกับดูแลตนเองมากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องส่งเสริมให้เกิดกลไกการมีส่วนร่วมการกำกับดูแลสื่อจากภาคประชาชนและการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เท่าทันสื่อด้วย

๒. ประเด็นปฏิรูป

การปฏิรูปการกำกับดูแลสื่อที่มีประสิทธิภาพตามแนวทางทางการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงต้องดำเนินการปฏิรูประบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป ๒ ด้าน ได้แก่

๒.๑ ปฏิรูประบบและกลไกการกำกับตนเองโดยสื่อมวลชนวิชาชีพ ซึ่งครอบคลุมถึงสื่อวิชาชีพ (Professional) ทั้งสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ แต่ไม่รวมถึง สื่อออกวิชาชีพ (Non-Professional) เช่น บุคคลทั่วไปที่เข้าไปสื่อสารทางออนไลน์ และครอบคลุมทั้งสื่อวิชาชีพในกรุงเทพและต่างจังหวัด

๒.๒ ปฏิรูประบบและกลไกการกำกับดูแลโดยประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำกับดูแลสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่ออย่างจริงจังและเป็นระบบ เพื่อพัฒนาให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่ดีในระบบประชาธิปไตย

ทั้งนี้ การดำเนินการปฏิรูปใน ๒ ประเด็นดังกล่าวข้างต้นจำเป็นต้องมีความสอดคล้องกับบทบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พุทธศักราช ที่กำหนด “ให้มีกฎหมายว่าด้วยองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งประกอบด้วยบุคคลในวิชาชีพสื่อมวลชนและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งผู้แทนองค์การเอกชนและผู้บริโภค เพื่อปกป้องเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชนตามมาตรา ๔๘ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ พิจารณาคำร้องขอความเป็นธรรมของผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้เสรีภาพตามมาตรา ๔๘ และคุ้มครองสวัสดิการของบุคคลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง” และมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ การปฏิรูประบบการสื่อสารของคณะกรรมการการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ

๓. วิธีพิจารณาศึกษาวิเคราะห์

คณะอนุกรรมการการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม คุ้มครองสวัสดิภาพ และสวัสดิการของสื่อมวลชน ได้มีการประชุมจำนวน ๑๐ ครั้ง โดยได้ศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องจากการทบทวนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง การศึกษารายงานสรุปผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการปฏิรูปสิทธิเสรีภาพ จริยธรรม และการกำกับดูแลกันเองของสื่อ กับคณะอนุกรรมการปฏิรูปการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลและการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งคณะกรรมการการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติได้มีมติแต่งตั้งและมอบหมายให้ดำเนินการศึกษาแล้วเสร็จไปก่อนหน้านี้ รวมถึง การศึกษาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ประกอบกับ ข้อเสนอการปฏิรูปสื่อที่หน่วยงานและองค์กรวิชาชีพสื่อต่าง ๆ ได้เสนอเข้ามายังสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ และได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จากผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค เพื่อสร้างความเข้าใจและรับฟังข้อคิดเห็นในการร่างกฎหมายให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

๔. สรุปผลการศึกษวิเคราะห์

คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาและสรุปว่ากฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม คุ้มครองสวัสดิภาพ และสวัสดิการของสื่อมวลชนควรมีวัตถุประสงค์ในการร่างกฎหมาย ดังนี้

๑) เพื่อให้ได้โครงสร้างของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนกลางระดับชาติที่มีกฎหมายรองรับ มีขอบเขตการส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครองเสรีภาพและกำกับดูแลจริยธรรมในสื่อมวลชนวิชาชีพทุกแขนงภายใต้มาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชน ส่งเสริมการรวมกลุ่มและการกำกับกันเองขององค์การวิชาชีพสื่อมวลชนในระดับชาติ ภูมิภาค หรือจังหวัด

นอกจากนี้ โครงสร้างดังกล่าวต้องประสานสัมพันธ์กับกลไกภาคประชาชนและองค์กรกำกับดูแลของรัฐที่เป็นอิสระ ในแง่ของการพิทักษ์ผลประโยชน์สาธารณะและการให้ประชาชนมีบทบาทในการเฝ้าระวังการละเมิดจริยธรรมของสื่อและการละเมิดเสรีภาพของสื่อโดยอำนาจรัฐและทุน

๒) เพื่อให้ได้ระบบที่มีกลไกในการปฏิรูปการทำงานของสื่อให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชน

๓) เพื่อส่งเสริมมาตรฐานทางจริยธรรม มาตรฐานวิชาชีพ สวัสดิภาพและสวัสดิการของสื่อมวลชน

๔) เพื่อให้ได้ระบบที่มีกลไกส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลสื่อ และส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อของประชาชน ที่ดำเนินงานได้อย่างอิสระ

๕. ข้อเสนอปฏิรูปและแนวทางดำเนินการ

ให้ตรากฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม ค้ำครองสวัสดิภาพ และสวัสดิการของสื่อมวลชน ขึ้นเพื่อกำหนดให้มีสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเพื่อการส่งเสริมประสิทธิภาพของการกำกับดูแลกันเองโดยสื่อมวลชนวิชาชีพที่ครอบคลุมสื่อมวลชนทุกแขนงและทุกระดับพื้นที่ โดยมีโครงสร้างคู่ขนานกับระหว่างคณะกรรมการ ๒ คณะ ได้แก่ (ตามภาคผนวก: ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.)

๑. คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ บริหารกิจการของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติตามวัตถุประสงค์ ได้แก่

- ส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
- ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชน
- ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาวิชาชีพสื่อมวลชน
- ส่งเสริมสวัสดิภาพและสวัสดิการของสื่อมวลชน
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มและการกำกับกันเองขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนในระดับชาติ จังหวัด หรือภูมิภาค
- เสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และส่งเสริมมาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

นอกจากนี้ คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ยังมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชน พิจารณา ตักเตือน ปรับ หรือแก้ไขข้อความอย่างใดอย่างหนึ่ง ในกรณีที่มีการร้องเรียนว่าองค์กรสื่อมวลชน องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด เผยแพร่ผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการต่อสาธารณะชน รวมถึง พิจารณาเรื่องร้องเรียน ในกรณีมีการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนหรือกรณีผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชน

๒. คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีความรู้เท่าทันสื่อทุกประเภทอย่างเป็นรูปธรรม
- ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับดูแลสื่อ

- ตรวจสอบ เฝ้าระวัง รับเรื่องร้องเรียนและร่วมแก้ไขปัญหาการกระทำอันไม่เหมาะสมของสื่อ
- ดำเนินการและสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นการส่งเสริมให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อ
- ประสานงานกับเครือข่ายภาคประชาชน
- พิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีประชาชนได้รับความเสียหายจากผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
ฝ่าฝืนการปฏิบัติตามมาตรฐานจริยธรรมของสื่อมวลชน

๖. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้จากข้อ ๕

๑. การกำกับดูแลตนเองของสื่อมวลชนวิชาชีพมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน มีความครอบคลุมทุกประเภทสื่อ มีอำนาจบังคับ และมีแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการสื่อมวลชนวิชาชีพเข้าร่วมกลไกการกำกับดูแลตนเอง รวมถึง มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการสื่อมวลชนวิชาชีพให้มีมาตรฐานและมีความสามารถในการกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรมภายใต้มาตรฐานกลางของจริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชน

๒. การกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมภายใต้คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จตามผลลัพธ์ในข้อ ๖

๑. มีการร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรม และมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ขึ้นเพื่อบังคับใช้ และมีการจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติโดยได้รับความร่วมมือจากองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

๒. มีมาตรฐานกลางของจริยธรรมสื่อมวลชน

๓. ประชาชนพึงพอใจต่อการกำกับสื่อแต่ละภาคส่วนในระดับสูง

ข้อสังเกตและข้อคิดเห็นของคณะกรรมการกิจการเกี่ยวกับ

ร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.

จากการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการกิจการฯ มีข้อสังเกตและข้อคิดเห็นดังนี้

๑. จากการระดมความคิดเห็นและการรวบรวมข้อเสนอแนะของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชนของคณะกรรมการฯ จะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ในการจัดตั้ง “สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ” นั้น เพื่อต้องการให้เกิดการกำกับดูแลงานด้านการสื่อสารมวลชนในภาพรวมของประเทศ ให้เป็นไปตามบริบทที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมไทยในปัจจุบัน ที่มีมิติของความซับซ้อนและหลากหลายยิ่งขึ้น ซึ่งในแง่ของการดำเนินงานด้านการสื่อสารมวลชนที่มีได้เป็นการขัดต่อกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีงามของสังคมแล้ว ควรจะส่งเสริมให้มีการกำกับดูแลกันเองของบรรดาสื่อมวลชนในรูปแบบของการดูแลร่วม (Co - Regulation) ระหว่างองค์กรสื่อต่าง ๆ ที่ไม่ใช่เป็นองค์กรของภาครัฐ โดยมุ่งส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นองค์กรวิชาชีพของสื่อมวลชนในแต่ละสาขา เพื่อกำกับดูแลกันเองตั้งแต่องค์กรในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค จนถึงระดับชาติ พร้อมกับการสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรวิชาชีพเหล่านั้นให้มีมาตรฐานและสามารถจะทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงได้ทำให้เกิดแนวคิดและนำมาสู่การออกแบบเพื่อจัดตั้งสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ขึ้นมาเป็นองค์กรหลักในการ ส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนในระดับต่าง ๆ อาทิ ระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค หรือในระดับอื่นใดก็ตามอันหากจะมีขึ้นในอนาคต โดยสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติดังกล่าว จะทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรสื่อมวลชนเหล่านั้น ภายใต้กรอบมาตรฐานแห่งคุณธรรมและจริยธรรมของวิชาชีพที่สภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติเป็นผู้กำหนด ซึ่งนอกจากจะทำหน้าที่เฉพาะการกำกับดูแลแล้ว ควรมีจะหน้าที่การส่งเสริมงานด้านการสื่อสารมวลชนให้พัฒนาก้าวหน้าควบคู่กันไปด้วย อาทิ การส่งเสริม ด้านการศึกษา การให้คำแนะนำและสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการประกอบวิชาชีพให้กับเหล่าบรรดาสมาชิกในสังกัด ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพและการฝึกอบรมให้ผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าว มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ทั้งในส่วนของตนเองและสังคม การปลูกฝังให้มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีพัฒนาการที่ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนับสนุนกลไกและกระบวนการดำเนินงานในการกำกับดูแลกันเองขององค์กรสื่อต่าง ๆ ภายใต้การควบคุมของสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการส่งเสริมความรู้ด้านการศึกษา ในทักษะที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการพัฒนาและฝึกอบรมผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีความรับผิดชอบ ยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม และมาตรฐานแห่งวิชาชีพของตนอย่างสม่ำเสมอ

๒. ในร่างพระราชบัญญัติควรเน้นไปที่การควบคุมและกำกับดูแลด้านจริยธรรม คุณธรรมของสื่อมวลชนให้มาก เพราะเป็นเรื่องสำคัญซึ่งอาจกำหนดให้มีคณะกรรมการ เพื่อกำกับดูแลในเรื่องดังกล่าวโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อประสิทธิภาพในการกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ

๓. การให้อำนาจแก่คณะกรรมการกำกับดูแลสื่อโดยภาคประชาชนและการรู้เท่าทันสื่อ มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ ซึ่งมีบทลงโทษด้วย อาจเป็นอุปสรรคที่ทำให้องค์กรหรือบุคคล ไม่อยากเข้ามาเป็นสมาชิกได้ เพราะเกรงว่าการเป็นสมาชิคนั้นจะเป็นการให้โทษมากกว่าให้คุณ

๔. ควรเพิ่มมาตรการและกลไกการตรวจสอบให้กับสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ให้มีแนวทางที่ชัดเจน เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลและตรวจสอบการทำหน้าที่ของบรรดาสมาชิก ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะเป็นแบบอย่างและแนวทางในการดำเนินงานให้กับองค์กร วิชาชีพสื่ออื่น ๆ นำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดมาตรฐานกับองค์กรนั้น ๆ ต่อไป ตลอดจนควรให้มีสภาวิชาชีพ สื่อมวลชนในส่วนของภูมิภาคด้วย ไม่ควรกระจุกที่ส่วนกลางอย่างเดียว ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน ในระดับภูมิภาคและแบ่งเบาภาระของส่วนกลางด้วย

๕. กระบวนการสรรหา รวมทั้งคุณสมบัติของกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชน ควรจะเน้น ให้มีความหลากหลายและมีความชัดเจน เช่น ที่มาของคณะกรรมการที่เสนอจากผู้ประกอบการวิชาชีพ ด้านโฆษณา ซึ่งไม่ระบุว่าเป็นการโฆษณาด้านใดซึ่งมีอยู่หลายประเภท และตัวแทนในส่วนภูมิภาคกำหนดให้ แค่หนึ่งคนนั้นอาจไม่เหมาะสมเพราะผู้ประกอบการสื่อมวลชนในระดับภูมิภาคมีสัดส่วนอยู่เป็นจำนวนมาก รวมถึงกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งสรรหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านนิติศาสตร์จำนวนสองคน ควรจะกำหนด ให้มาจากด้านวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนด้วย และด้านสังคมศาสตร์จำนวนสองคนเช่นกัน ควรจะระบุเกี่ยวกับด้านอะไรเพราะคำว่าด้านสังคมอย่างเดียวยังมีความหมายที่กว้างมาก เช่นเดียวกับ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอื่น ๆ จำนวนหนึ่งคน ควรจะระบุให้ชัดเจนว่าเกี่ยวกับด้านไหน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหา อันเกิดจากการตีความ และในส่วนของ การสรรหาตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการ ควรให้มีการคัดเลือกกันเองมากกว่าผ่านการคัดเลือกโดยคณะกรรมการสรรหา อีกทั้งคุณสมบัติของ กรรมการตามมาตรา ๒๐ ของร่างพระราชบัญญัติควรระบุให้เป็นผู้มีประสบการณ์ในด้านนั้น ๆ เพิ่มเติมด้วย

๖. การกำหนดรายได้และทรัพย์สินให้เพียงพอต่อการดำเนินงานของสภาวิชาชีพ สื่อมวลชนแห่งชาตินั้น นอกจากเงินที่ได้จากองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ที่จัดเก็บตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่ง ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ และส่งคืนเป็นรายได้แผ่นดินตามมาตรา ๑๒ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว องค์กรสภาวิชาชีพสื่อมวลชนแห่งชาติ ควรได้รับเงินสนับสนุนที่เพียงพอต่อการดำเนินงานจากกองทุนวิจัย และพัฒนาการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) ตามมาตรา ๕๒ ของพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ อีกทางหนึ่งด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงาน ในด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่และภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์และ วัตถุประสงค์ของการให้มีร่างพระราชบัญญัตินี้

๗. ในร่างพระราชบัญญัติควรเพิ่มเติมสาระในหมวดที่ว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรสื่อมวลชน ให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การกำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลในด้านคุณธรรม จริยธรรมขององค์กร มีข้อกำหนดหรือแนวทางปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรมที่มีมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับ กันโดยทั่วไป มีกระบวนการและกลไกการจัดการเรื่องร้องเรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนจะต้อง

มีบทลงโทษที่ชัดเจนแน่นอน และมีสภาพการบังคับที่เหมาะสม เพื่อให้องค์กรสื่อดังกล่าวมีความรับผิดชอบ และเข้มงวดต่อการดูแลในการทำหน้าที่ของสมาชิก

นอกจากนี้ ควรเพิ่มหมวดว่าด้วยองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อให้องค์กรของสื่อรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรวิชาชีพอย่างเป็นทางการเป็นกิจลักษณะ เพื่อให้มีการกำกับกันเองในระดับองค์กรวิชาชีพเหล่านั้น ซึ่งต้องกำหนดแบบเอาไว้ให้เป็นมาตรฐานมีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการจริยธรรมขององค์กร มีมาตรฐานข้อกำหนดและแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลและจริยธรรมขององค์กร โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ มีมาตรฐานข้อกำหนดและแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมขององค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่องค์กรสื่อเป็นสมาชิกให้การรับรอง และมีข้อบังคับที่ว่าด้วยคุณธรรมจริยธรรมขององค์กรที่เป็นมาตรฐานและมีแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมพร้อมกับเปิดกว้างต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชน มีข้อบังคับว่าด้วยกระบวนการสรรหาหรือคัดเลือกคณะกรรมการขององค์กรที่มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ เพื่อให้การกำกับดูแลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับด้านคุณธรรมจริยธรรมของสื่อมวลชนสามารถทำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับเชื่อถือกันในทุกระดับต่อไป ซึ่งจะเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการให้มีกฎหมายฉบับนี้
